

No: 33.

1699, 2

4

Quod Deus bene vertat!

DISPUTATIONEM INAUGURALEM

De

**JURE ECCLESIIARUM
CIRCA TEMPORALIA,**

Consensu & Autoritate

Magnifici Jctorum Lipsiensium
Ordinis

pro

Consequendis Juris utriusque summis honoribus
& privilegiis Doctoralibus

publico examini submittit

ad d. VII. Septembr. Anno DC XCIX.

H. L. Q. C.

JOH. GOTTLIEB ALBERTI,
Weida-Vanicus.

Sereniss. Duc. Sax. Leucopetr. Procurat.
Camerar. & Advoc. Ordin.

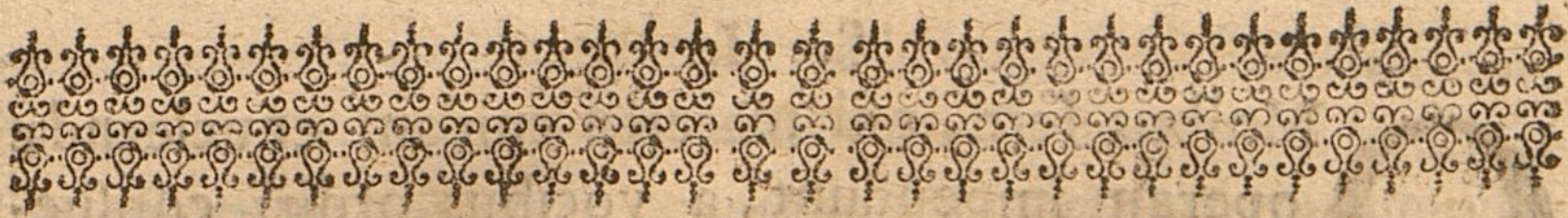
L I P S I Æ,
Literis IMMANUELIS TITII.

JURE ECCLESIASTICARUM
CIRCA TEMPORALIA

Magnifici J. Grotii Lipsiensium

JOH. GOTTFR. A. CARLST.

Juris Ecclesiastici scientiam non solum scitu dignissimam esse, sed etiam fructu non carere, notius est, quam ut in præsentis pluribus inculcetur. Duæ autem ejus quasi positiones esse videntur, quarum altera Juris magis publici speciem, altera magis privati instar retert. Quæ enim Principi circa sacra competunt Jura, uti priori generi non immerito annumerantur, ita non incommode ad publicum jus referri poterunt; quæ vero Ecclesiis ipsis debentur, hæcenus Juris privati pomœria non multum excedere videntur. Et hæc quidem rursus in duplici deprehenduntur differentiâ; aut enim circa sacra & spiritualia, iisque annexa, aut circa temporalia versantur, quorum illa in Theologorum fines simul incurunt, hæc vero intra Jurisprudentiæ limites subsistunt. Conatum igitur meum non improbatum iri confido, dum pro Themate Disputationis Inauguralis ultimam Juris hujus particulam attingere sustineo. Amplitudo verò hujus scientiæ & angustus pagellarum sequentium ambitus non permittunt, ut & omnia ad materiam hanc spectantia, & satis exactam eorum pertractationem possim promittere. Quamvis enim Ecclesiarum Jura circa temporalia secundum triplex Juris objectum latam præbeant differendi materiam, intra rerum tamen considerationem, reliquis duobus membris alteri labori sepositis, erit subsistendum. Ante omnia ergo supremi Numinis auxilio implorato, a L. B. enixe contendo, ut conatibus hisce favere, nec nimis acerba, quæ displiceant, censura velit perstringere.

§. I.

OMnibus fere, qui materiæ cuidam enucleandæ operam impendunt, a vocibus ordiri consuetum est, ut scilicet verbis rite perlustratis, in rebus ipsis deinde eò feliciter progredi liceat, via equidem uti maxime naturali, ita & antiquis (a) subinde trita. Hanc igitur similiter ambulantes, non immerito explicationi tituli aliquantisper insistimus. Et Juris quidem vocabulum, per se quippe notum, & ab aliis (b) satis superque discussum, cursum nullatenus morari videtur, dummodo ad vitandam ambiguitatem hæc notetur differentia, quod principaliori significato, modo Legem ipsam, modo attributum personæ (c) denotet, ex quibus posterior acceptio, in Jus perfectum & imperfectum, seu stylo Grotiano (d) facultatem & aptitudinem rursus dispersa, præsentis labori primario conveniat, hincque conceptum involvat qualitatis cujusdam moralis, personæ competentis, ad aliquid juste agendum vel habendum.

(a) *l. 1. pr. ff. de J. & J. l. 1. pr. ff. de reb. Cred. l. 1. ff. de furt. (b) Lauterb. Colleg. ad ff. lib. 1. tit. 1. §. 20. Althus. dicneolog. l. 1. c. 13. Molin. de Just. & Jur. tr. 2. de 1. (c) Grot. de Jur. B. & P. l. 1. c. 1. §. 4. & 9. Puffend. de J. N. & G. l. 1. c. 1. §. 20. (d) Grot. loc. all. §. 4.*

§. II.

Ecclesia vero ex antiquissimo Græcorum ritu, populum stato die, vel quoties publica postulabat necessitas, per præconem in publicum evocandi, quod *ἐκκαλεῖν* dicebatur, nomen sortita, nativo significato quamlibet populi multitudinem quacunque de causa convocata, innuit (a) per figuram deinceps & ipsi loco, ubi ejusmodi multitudinis conventus habebatur (b) accommodata, successuque temporis Christianorum stylo jure mutui ad magis specialem & diviniorem quasi usum translata, modo locum, sacris

cris exercendis destinatum, (c) modo beneficiū Ecclesiasticū, (d) modo Collegium Canonorum, Episcopo vel Prælato subjectorum, (e) modo omnem, sed exiguum, ob fidem in Christum vitæ æternæ destinatum Christianorum numerum (f) modo denique certum definitum & visibilem hominum fidem Christianam invicem profitentium, & Deum ex præscripto hujus fidei colentium, cœtum (g) indigitat. Quæ ultima significatio uti nec in Jure infrequens, (h) & præsentī propria est tractationi, ita missis interim pluribus, quos Romam sequentes, sibi fingunt, conceptibus, (i) paulo uberiolem meretur discussionem.

(a) Vid. Becm. de orig. Lig. Lab. in voc. Calare. (b) Lucian. in Dial. Maj. & Merc. (c) c. 4. Dist. 42. & t. t. X. de Eccl. adif. (d) c. 15. X. de præb. & dignit. it. in rubr. Tit. Ne Prælati vices suas vel Ecclesias vendant. & c. c. 15. X. de Jur. Patron. (e) hinc alia Ecclesia Cathedralis c. 19. X. de V. S. alia Collegiata, alia numerata, alia non-numerata & c. (f) prout in Symbolis Christianorum œcumenicis (g) c. 7. de Consecr. dist. 1. l. 1. C. de summa Trinit. (h) Vid. t. t. C. de SS. Ecclesiis passim, & alios ibi seq. (i) Vid. Pallavic. Hist. Con. Trid. l. 9. c. 9. n. 4.

§. III.

Etenim, quantumvis collectio Ecclesiastica, origine divina, (a) scopum humanis rebus ampliolem præfixum habeat, & qua internam constitutionem, vinculo fidei & charitatis (b) longe fortiori, quam vel nobilissima civilis societatis species connexa, ab ipso fervetur & gubernetur Numine; (c) rimantibus tamen, quæ Jura isti circa temporalia competant, non intimior ejus structura, sed externa saltim superficies facietenus quasi intuenda, tantumque, qua oculos incurrit, mentis aciei erit exponenda. (d) Neque tamen systema statim politicum peculiare comminiscendum, aut Romanensium scita sequenda, cui sacra quædam audit respública, quæ Monarchico

gaudere debeat regimine (e) quod protestantium dogmata professi, in Aristocraticum mutatum eunt; (f) sed media in presentiarum incedendum via; conceptu ita formato, ut universus coetus, qua Jura secularia, unicam referre intelligatur personam.

(a) *Matth. XVII. v. 29.* (b) *c. 24. dist. 93. c. 17. caus. 24. qu. 1.* (c) *Eph. 1. v. 22.* (d) *Vid. Aug. Conf. art. 7. & 8. ibiq; Apol.* (e) *Pallavic. loc. cit.* (f) *Menz. in Exeg. Aug. Conf. art. 16. Reink. de Reg. S. & E. l. 3. Cl. 1. c. 6. n. 10. & 14.*

§. IV.

Perplacet enim vetus Optati Milevitani (a) dictum, quod non quidem rempublicam in Ecclesia, sed Ecclesiam in republica contineri asserit; hincque huic hypothese innixis, notio Collegii abunde faciet satis. Uti enim Collegia religionis ergo vel naturali Jure institui possunt & debent (b) ita & positivis Legibus Ethnicorum inter permessa censentur; (c) Ecclesiae proin ante coeptas persecuciones pacis externae commodis, in orbe Romanorum hac ipsa forsan de causa gavisae, quod Magistratus religiosa, istiusmodi Collegia, ad normam reliquorum, inter legitima referrent, ideoque quaestiones, quae ad intimiora eorum pertinerent, exemplo Gallionis (d) intactas relinquerent.

(a) *l. 3. ad Parm. cit. Scev. apud Arum. Vol. 2. Disp. Acad. 7. de Jurisd. th. 19. n. 1. in fin.* (b) *Vid. Puff. de J. N. & G. l. 2. c. 4. §. 3. & 4.* (c) *l. 1. §. 1. ff. de Coll. & Corp.* (d) *Act. XVIII, v. 15.*

§. V.

Quem vero ad modum quodvis Collegium suis constat membris, & ad communem conservationem suas operationes dirigit, hincque variis immiscetur in Civitate negotiis; ita & Ecclesia, in Clericos & Laicos (a) dispersa, unicam in qualibet Civitate constituit personam, quae licet, quae talis, terrestria curare non debeat, (b) seculo tamen quasi

quasi circumsepta, Jurisque comunis particeps facta (c) necessario terrenis & temporalibus, qua actiones externas implicatur, præprimis posteaquam accessione opum, indies major accessit necessitas, negotiis temporalibus, in quantum sublimior finis pateretur, imum frequentius incumbendi.

(a) *Can. 2. C. 12. qv. 1.* (b) *arg. c. 46. X. de vita & hon. Cler.* (c) *l. 1. C. de SS. Eccl.*

§. VI.

Temporalia ergo ut nihil aliud sunt, quam negotia, quæ in Civitate ab Ecclesiis quidem exseruntur, sed fini earum sublimiori nec per se nec per consequentiam adherent, ita & ex methodo Juris consueta pro triplici objecto personarum, rerum & actionum possent pertractari, sed cum primum & ultimo alii seponenda sint labori, in præsentia saltim Jura Ecclesiarum circa res temporales perlustrabimus.

§. VII.

Rerum vero divisiones, quoniam per se notæ, ulteriori non indigebunt explicatione; id saltim monuisse sufficiat, quod jura præprimis, circa res corporales quæ competunt, delibanda veniant, & prout eas Ecclesiæ vel acquirant, vel conservent, vel rursus amittant, dispiciendum sit.

§. VIII.

Equidem opes Ecclesiarum oriente Christianismo æstuque persecutionum sæviente admodum fuisse exiguas, successu vero temporis piâ Christianorum liberalitate, subinde accrevisse, facile ex historiis poterit probari. Simulac enim Constantinus easdem successionum capaces (a) reddidit, simulque cum successoribus variis beneficiis aliis (b) excoluit, concessis etiam sub nomine Episcopalis audentiæ (c) Jurisdictionis quibusdam particulis; magis magisque caput efferre, & nonnullibi invidendis fere divitiis

vitiis efflorescere cœperunt. (d) Principum ergo indulgentiæ acquisitionem bonorum temporalium imprimis in acceptis ut servat, nec alios acquirendi fontes, quam quos Jus Civile aperuit, possunt demonstrare.

(a) l. 1. C. de SS. Eccles. (b) vid. t. r. C. de S. S. Eccl. (c) vid. tot. t. C. de Episc. aud. (d) vid. Bruscb. Historia Monast. Germ.

§. IX.

Acquiruntur vero res vel Jure Gentium, vel Jure Civili; utroque modo etiam Ecclesiæ (a) dubio procul gaudent; & quidem quod modos acquirendi ex Jure Gentium attinet, nulla forsan inter Ecclesias & quemlibet privatum erit differentia, nisi quod istis Dominium etiam absque traditione acquiratur; (b) Quoad Juris vero Civilis titulos circa res vel singulatim, vel per universitatem acquirendas, non una occurrit prærogativa.

(a) arg. l. 1. C. de SS. Eccl. (b) l. 23. §. i. C. de SS. Eccl. Covarruv. l. 2. var. res. C. 19. n. 2.

§. X.

Singularis acquisitio vel per usucapionem vel per donatioem obvenit. Nec hic Ecclesiæ Juris communis beneficiis destituuntur. Usucapiunt enim res tam mobiles quam immobiles, tam corporales, quam incorporales, sed strictiori in nonnullis, laxiori alibi spatio, quam quod a Jure communi determinatum. In Emphyteusi enim, canone, cui alias triennium indultum (a) intra biennium non soluto, rem Emphyteuticam recipiunt (b) nisi celeri satisfactione mora purgetur (c) decimas vero contra aliam Ecclesiam (d) licet vel titulus adsit, non nisi quadraginta annis, absque titulo autem, immemoriali demum tempore, (e) sed bonâ fide deficiente (f) nunquam præscribunt.

(a) l. 2. C. de Jur. Emphyt. (b) Auth. qui rem. C. de SS. Eccles. c. fin. X. de Locat. (c) Capz. P. 2. Const. 38. def. 11. (d) c. 18. X.

de

de dec. c. 6. X. de Præscript. (e) Klock. conf. 120. n. 20. vol. 1.
(f) c. fin. X. de præscr.

§. XI.

Donationes autem, uti ab origine unicum fere peculium Ecclesiarum fuere, ita & in contractu Ecclesiastico, contra placita Juris recepta (a) deficiente alio titulo præsumuntur, cum pietatis causa fieri dicantur. (b) Præterea & aliis singularibus in relatione ad Ecclesias vestitæ deprehenduntur. Ad omnia enim bona (c) extenduntur, inque favorem piæ causæ semper benignius interpretantur (d) nec ob ingratitude aut supervenientiam liberorum revocantur; (e) quin & Ecclesiæ etiam absenti fieri, (f) nec ante acceptationem retractari possunt; (g) quæ omnia, cum similibus aliis, eo favore sustinentur, quod donatio hujusmodi Ecclesiastica Deo, non hominibus fiat, ideoque ad simplicitatem Juris Gentium, non considerato Civili rigore, exigi debeat.

(a) l. 25. §. 1. ff. de prob. (b) Menoch. L. 4. præf. 189. n. 4. (c) l. 24. pr. C. de SS. Eccles. (d) arg. c. 6. X. de Donat. (e) Menoch. loc. cit. n. 136. (f) Tirago. priv. pie Caus. priv. 15. (g) Mantio. de tacit & ambig. Conv. lib. 13. tit. 7. n. 18. & seqq.

§. XII.

Universalis acquirendi modus moribus nostris in hereditate & successione consistit. Habet & hic Ecclesia suas partes, nec præcipuis, ut ita loqui liceat, destituitur; ex quibus palmaria, quod ultima voluntas; in qua Ecclesia hæres instituta vel Legato donata, sola Juris Gentium solennitate constat, hincque coram duobus saltim testibus, (a) quibus & foemina accenseri queant, (b) rite condatur, & Legatum ex testamento etiam manco & imperfecto debeat, (c) quodque in piis Causis dispositio in alterius arbitrium conferri (d) & hæredis institutio, ex quorundam sententia, (e) ad exemplum fidei commissorum, (f) etiam nutu fieri possit, executio vero dispositionis ad pias causas, dissentientibus vel ultra sex menses moras nectentibus Executoribus, qui, si a testatore

B

non

non constituti, hæredes ordinarii sunt (g) ad Episcopum, in Laicos etiam prorogata jurisdictione, (h) devolvatur.

(a) c. 11. X. de test. (b) Tiraqu. priv. pia Caus. priv. 5. (c) Lud W. de ult. vol. p. 2. c. 3. (d) c. 13. X. de Test. (e) vid. Mant. de Conj. ult. vol. l. 4. tit. 4. n. 6. (f) L. 22. pr. ff. de Leg. 3. L. 22. C. de Test. Menoch. l. 4. præf. 125. n. 3. (h) c. 17. X. de Test. Nov. 131. c. 12.

§. XIII.

Perpensis his quasi spicilegiis, nemini forsan erit dubium, quin Ecclesiæ res temporales libere possint acquirere; Quod quidē licet quæ res mobiles nullo fere careat dubio, quoad immobiles tamen non paucis in locis valde est restrictum. Cum enim Ecclesiæ liberalitate piorum subinde, latifundiis augeantur, prædia audem in eas semel translata non solum oneribus civilibus eximerentur, (a) sed & nunquam in statum pristinum reversura essent, cum collegia Ecclesiastica non morirentur, sed per subrogationem personarum eundem semper locum obtinerent; (b) Principes plerique reipublicæ interesse putarunt, si istis rerum immobilium acquisitionem & possessionem interdicerent; Interdicta ergo hujusmodi in variis provinciis passim prodire, (c) quæ Ecclesiis prædia resque immobiles partim in futurum denegant, partim abdicationem quæstorum aut translationem in personam, quæ servitæ præstare possit, (d) severe injunxerunt.

(a) c. 7. X. de Immunit. Eccl. l. 5. C. de SS. Eccles. (b) l. 7. §. 2. ff. quod cujusq. Univers. nomi. c. quoniam Abbas. de off. & per. deleg. (c) Bod. l. 5. de rep. c. 2. Molin. ad Consuet. Paris. Tit. 1. §. 11. Gl. 2. n. 68. (d) Christin. vol. 1. Dec. 201.

§. XIV.

Scilicet regulariter in Ecclesiam feuda conferri non possunt, (a) non quidem, ut volunt nonnulli, quod ista privilegiata & potentior sit, in potentiolem vero fieri donatio non possit, sed, ut in textu Juris feudalis allegato additur, quia feudum nunquam reversurum est ad dominum, cum Ecclesia non desinat esse hæres; (b) quod & eò ampliatur, licet va-

fal-

fallus expressim pro anima causæ donaret piæ. (c) Inter est enim Domini Directi, ne præjudicetur Juri Laudemiorum, Releviorum aut alio simili. Quæ etiam ratio in aliis immobilibus, quæ oneribus publicis subtrahuntur, obtinet; Obstacle autem omnino ineluctabile non objicit; Princeps enim, ex propriis allodialibus si feudum Ecclesiæ tribuit, eique servitia remittit, vel per substitutum ut serviatur, concedit, hoc ipso simul licentiam eidem impertitur, bona acquisita per manum, quam vocant, mortuam, retinendi (d).

(a) 1. feud. 13. (b) add. C. sigratiose de rescript. in 6to. (c) §. Donare 2. feud. 9. (d) Petr. Greg. Tholos. in Synt. Jur. Univ. l. 6. c. 5. n. 7. & l. 15. c. 37. n. 4. & seqq.

§. XV.

Cum enim nimis durum videretur, quod Ecclesiæ in perpetuum a possessione immobilium arcerentur, Remedium quale quale per Jus, quod vocant, amortisationis quæsitum, vi cujus jussu Principis & consensu eorum, quorum interest, (a) feuda non minus quam alia immobilia, pretii parte detracta, (quam manus mortua, si ipsa acquirat, sin vero hæc ex donatione vel testamento capiat, hæres vel donator solvit, (b) Ecclesiis in perpetuum possidenda conceduntur, ut ista e mancipio ablegare & in personam seu manum Laicam capacem transferre non cogantur. (c) Quo ipso & publicæ rei detrimentum avertitur, & Ecclesiis earumque acquisitionibus sat commode consulitur.

(a) Mol. loc. all. n. 97. (b) arg. L. 86. pr. ff. de Leg. 1. & l. penult. §. ult. de Leg. 3. (c) Tholos. loc. all. t. 15. c. 38. n. 6.

§. XVI.

Sed, ne diutius circa acquisitionem rerum Ecclesiasticarum hæreamus, & conservationi earum non minus prospectum, & quidem tam Legibus beneficiisque Juris, quam exacta administrationis regula constituta. Prioribus haud dubie accensendum, quod Ecclesiæ in acquirendo majoribus quidem æquiparentur, in amittendo vero perpetuo

jure minorænnitatis & æterno restitutionis beneficio gau-
deant, (a) quodque Contractus, quo aliquid acquirunt,
si ultra quam accipiunt, onerentur, ipso jure invalide-
tur, (b) quod porro lite de re emta mota, Judiciali denun-
tiatione non indigeant, & debitor earum sine interpellatio-
ne hominis & diei in mora constituatur, (c) quod denique
ad faciendum iisdem obligatus, per præstationem ejus, quod
interest, uti communi jure provisum, (d) non liberetur. (e)

(a) arg. 32. pr. C. de Episc. & Cler. c. 1. X. de in integr. rest. (b) Auth.
sicut alienatio C. de SS. Eccl. (c) Covarruv. l. 3. Var. resol. c. 17. n.
4. (d) l. 72. in fin. ff. de Verb. Oblig. (e) arg. l. 122. §. 2. in fin.
ff. ead.

§. XVII.

Non parum etiam huc facit, quod res Ecclesiastica nec
ultra triennium locari, (a) nec in perpetuam Emphyteusin, nisi
in fundis sterilibus, concedi, emphyteusis autem ipsa in ge-
nere tantum ad descendentes transire, (b) & hypothecæ vin-
culo subjici, (c) mutuans etiam Ecclesiæ, versionem in rem
probare, (d) hæc vero beneficio exceptionis non numeratæ
pecuniæ in perpetuum frui, (e) resque ejus immobilis, si distra-
ctio eveniat necessaria, saltem in antichresin dari, & emolu-
mentum inde proveniens prius in sortem quam usuras, con-
tra modum consuetum, (f) computari debeat.

(a) Boer. dec. 224. n. 2. (b) Nov. 7. c. 3. pr. (c) d. Nov. 7. c. 3. §. 2.
(d) Covarr. l. 2. var. resol. c. 17 n. 3. (e) Mant. de tac. & amb. co-
no. l. 18. tit. 6. n. 3. (f) l. 1. C. de sol.

§. XVIII.

Pertinet tandem & huc immunitas perpetua ab omni-
bus oneribus Civilibus, (a) in ipsas etiam personas Ecclesia-
sticas quandoque transiens, & non solum Jure Divino (b)
sed & Civili (c) ac Canonico (d) statuminata. Similiter Jus
tacitæ hypothecæ in bonis post contractum quæsitis, anteri-
orem expressam antecedens; Decimarum exactio a singula-
ri successore & novo prædii possessore, (e) & si quæ alia plura
passim observari possunt beneficia.

(a) arg.

(a) arg. *L. sancimus C. de SS. Eccl.* (b) *Lev. c. 42. v. 22.* (c) *l. 5. C. de SS. Eccl.* (d) *c. 4. & 7. X. de immunit. Eccles.* (e) *Carpz., l. 1. Jurispr. Eccl. def. 128.*

§. XIX.

At omnium optime cura servandis rebus Ecclesiasticis impensa, ex providentia administrationis elucescit. Nec enim historiam Germanicam evolventi obscurum erit, quod seculis antiquioribus Patroni seu Advocati passim fuerint constituti, qui Ecclesias suæ fidei commissas contra vim majorem & violentiam aliorum protegerent, (a) & simul inspectionem in redditibus secularibus adjunctam haberent. Quemadmodum vero hæc potestas modo amplioribus, modo strictioribus circumscripta limitibus, jurisdictionem, advocati officio regulariter non adhaerentem, (b) vel omnimodam, vel aliqualem annexam habuit, ob quam Advocatis Præfectorum Imperii nomen, & locis ipsis præfecturarum titulus (c) adhaesit, ita & ab illustribus Imperii familiis affectata, hodiernum passim vestigia quædam commonstrat. (d)

(a) *Mod. Pyst. conf. 43. n. 30.* (b) *Gail. 2. obs. 54. n. 2.* (c) *vid. Dan. Heiderus von Reichs-Boigten und Reichs-Boigtheyen re.* (d) *Knich. de subl. terr. Jur. n. 356. & seqq.*

§. XX.

Utut enim ex constitutione Gregorii X. (a) Laicis in Ecclesiasticos advocatia sine speciali Pontificis consensu interdicta, Ecclesiæ tamen nonnullæ opum tuendarum studio, Advocatos olim vel ære sibi redemerunt, (b) cum prisciori tempore beneficii loco habitum fuerit, in Clientelam potentioris recipi; successu vero temporis Principes advocatias in Ecclesias sub eorum districtu sitas, suo jure sibi vindicare cœperunt, (c) & vel Imperatoriis concessionibus firmamenta quæsierunt. (d)

(a) *in c. 2. X. de reb. Eccl. non alien.* (b) *Rosenb. de feud. c. 4. concl. 14. n. 2.* (c) *Panorm. in Rubr. de Jur. Patron. n. 3. in fin.*

§. XXI.

Vestigia priscioris moris, quo receptio Clientelæ in beneficiū imputatur, in Imperatoriis deprehendere licet capitulationibus. Imperator enim, qui Advocatus Christianæ Ecclesiæ adhuc dici amat, (a) inter reliqua (b) juramenti vinculo adstringitur, quod advocatiam Ecclesiæ suscipere velit; quæ quidem ratione Protestantium, utut sub initium purioris doctrinæ variis interpretamentis fuerit subjecta, (c) per Transactionem tamen Passaviensem, & hanc subsequutam Pacem Religionis (d) iis limitibus est circumscripta, ut nostro seculo, Pace Westphalica accedente, (e) sacra religionis anchora, nostræ reipublicæ navem, toties fluctuatam, in tranquillum stiterit portum.

(a) Weichbild. art. 8. Recess. Imp. Colon. de an. 1512. §. und nachdem wir als rechter Voigt und Schirmherr der Christl. Kirchen etc. (b) Capitul. Cas. J. 2. (c) Hortl. de caus. bell. Germ. l. 2. c. 3. (d) Vid. Pac. Rel. §. damit auch obberührte etc. (e) Vid. Instr. Pac. Osnabr. art. 5.

§. XXII.

Quemadmodum autem his ipsis Legibus, principes & status Imperii, Protestantium castra secuti, inter alia jura advocatiæ, ab Episcopis passim invasa, resumere; ita & hoc ipso summam administrationem & inspectionem bonorum Ecclesiasticorum sibi vindicatum iverunt. (a) Bona autem ipsa vel Ministris Ecclesiæ in alimenta concessa, ab iisdem Jure usus fructus possidentur, adque eum modum administrantur, & utentis sumtibus conservantur, (b) parœcianis tamen, ut prædiis colendis, mercede ex arbitrio Consistorii constituenda, operam præ aliis locent, obligatis; (c) vel a certis Curatoribus, (d) quibus plerumq; & ærarii Ecclesiastici administratio, & bonorum Ministris Ecclesiæ in usus concessorum inspectio simul commissa, curantur. Qui, usu in plerisque locis sic exigente, a Superintendente, vicem Principes Episcopi gerente, & Patronis cujuslibet Ecclesiæ constituti,
non

non solū quotannis rationes reddere, (e) sed & pecuniā Eccle-
siasticam ita elocare tenentur, ut nec otiosa (f) nec periculo
Ecclesiæ absq; sufficiente fidei iussione vel hypotheca expressa
debitori tradatur, (g) ecclesiis interim in bonis eorū tacita hy-
potheca munitis; (h) Præterea ad modum rei ex pecunia pupil-
li a tutore emtæ, (i) res ab administratore ex pecunia Ecclesiæ
emta, non administratori, sed Ecclesiæ acquiritur (k).

(a) Carpz. l. 1. Jurispr. Eccl. def. 6. (b) l. 7. C. de Usufr. c. 1. X. de Eccl.
edif. Art. Gen. XXXII. (c) Art. Gen. XXVII. (d) Reink. de Reg. sec.
Eccl. l. 3. cl. 1. c. 3. n. 16. (e) Reform. Pol. Imp. de anno 1548. sub
tit. von Pupillen und minderjährigen etc. Art. Gen. 35. pr. Decret.
synod. de an. 1624. (f) Clem. in plerisq; de El. & El. pot. (g) Art. Gen.
35. § Sie sollen auch etc. Decr. syn. de an. 1624. (h) Ord. Proc. El. Sax.
tit. 45. (i) L. 2. C. quando ex fact. Tut. (k) c. fixam. Caus. 12. qv. 4.

§. XXIII.

Et tantum etiam de administratione & conservatione re-
rum Ecclesiasticarum; sequitur amissio earum, quæ non mi-
nus variis munitur privilegiis. Nec enim vel oppignatio vel
alienatio earum, regulariter administratoribus potius quam i-
psis Ecclesiis prohibita, (a) obq; necessitatis, utilitatis insignis,
pietatis & incommoditatis causas permitta, (b) quocunq; modo
fiat, prius valida est, quam summi principis ejusque Consistorii
autoritas accedat, (c) causaq; probabilis, necessitate vel utilita-
te evidenti subnixa, (d) concurrat, decretumq; ideo cognitio-
ne prævia interponatur. (e) Quo sine alienatio ipso Jure nulla,
nec res extra Dominiū Ecclesiæ fuisse dicitur (f) & quovis tem-
pore cū fructibus repetitur. (g) Quibus omnibus ex Jure Pon-
tificio circa consensum Capituli, & aliæ adhuc solennitates ac-
cedunt, quæ non minus quam reliquæ in alienando ut serven-
tur, Jus & consuetudo nonnunquam postulant (h).

(a) arg. c. 19. & 20. Caus. 12. qv. 2. (b) Brunn. ad auth. Hoc Jus porre-
ctum C. de SS. Eccl. n. 13. (c) C. si qua Caus. 1. qv. 2. Nov. 120. Art.
Gen. 28. (d) c. 1. X. de reb. Eccl. non alien. c. ult. eod. in 6to Art. Gen.
28. (e) c. sine exceptione. Caus. 12. qv. 2. Clem. 2. de reb. Eccl. non al.
c. 1. X. eod. (f) c. 36. & seqq. caus. 12. qv. 2. (g) c. 2. X. de
reb.

reb. Eccl. non alien. (b) Vid. Stryk. de Caut. Contr. Sect. I. c. 3. §. 7. & seqq.

§. XXIV.

Solemnitatibus ergo, quas Jura & mores exigunt, servatis, non dubium est, quin bona Ecclesiarum possint alienari. Quamvis enim, divinis usibus dicata, non facile aliorum debeant transferri, sed potius ad alios pios usus destinari; (a) alia tamen ratio, publica necessitate urgente, habenda & vel absq; solemnitatibus alienatio suadenda. Animæ enim hominum quibuscunq; rebus præferenda, (b) & publica salus, a qua privata Ecclesiæ immunitas dependet, ante omnia respicienda. Cui innitentes hypothese Proceres Imperii nostri ad sistendos bellorum tumultus per pacem Osnabrugensem (c) integras ditiones Ecclesiasticas in secularem reduxerunt statum, & quatenus bona Ecclesiastica, non attenta contradictione diversa sentientium, rei, cui omnia serviunt, publicæ, impendi debeant, illustri monstrarunt documento.

(a) l. Legatum Civitati ff. de Usufr. Leg. Pac. relig. de anno 1555. §. Diemeil aber etliche Stände 2c. & §. Als auch den Ständen 2c. Wesemb. cons. 37. n. 6. & seqq. (b) c. 70. & 71. caus. 12. qv. 2. Covarr. l. 2. var. res. c. 16. n. 7. & seqq. (c) Vid. Instr. Pacis Osn. art.

§. XXV.

Sed & præter publicam Civitatis vel privatam Ecclesiæ necessitatem, bona nonnunquam amittuntur Ecclesiastica. Licet enim alienata non nisi a morte alienatoris præscribantur, (a) & præscriptio ipsa contra Ecclesiam qua immobilia, quadraginta demum annis, (b) etiam in foro Saxonico (c) absolvatur, tandem tamen & ea, quæ alias præscribi non possunt, immemoriali tolluntur præscriptione, (d) impo Ecclesia agere valeat (e) nec legitimo defensore destituatur, (f) nec possessio præscribentis interrupta, aut iste possessionis incapax sit. Quemadmodum & in universum tempora præscriptionis Jure Canonum non abolita, contra Ecclesiam non minus quam contra privatū currunt, hincq; illa jus agendi poenaliter actione prætoriam, annali, (g) ex dolo, biennali (h) & alias actiones, quibus brevior præscriptio tributa, eodem tempore (i) amittit & FINIT.

(a) c. 10. Caus. 16. qv. 3. Christin. Vol. V. Dec. 173. n. 44. (b) c. 4. & 8. X. de præscript. Auth. quas actiones C. de S. S. Eccl. (c) teste Carpz. p. 2. Const. 5. def. 1. & 7. (d) Menoch. l. 3. præf. 131. (e) l. 2. C. de ann. Except. (f) arg. a. ult. X. Ne sede vacante & c. (g) l. in honorariis ff. de D. & A. (h) l. fin. C. de dol. (i) Richt. ad auth. quas actiones C. de S. S. Eccl. n. 11.

S. D. G.

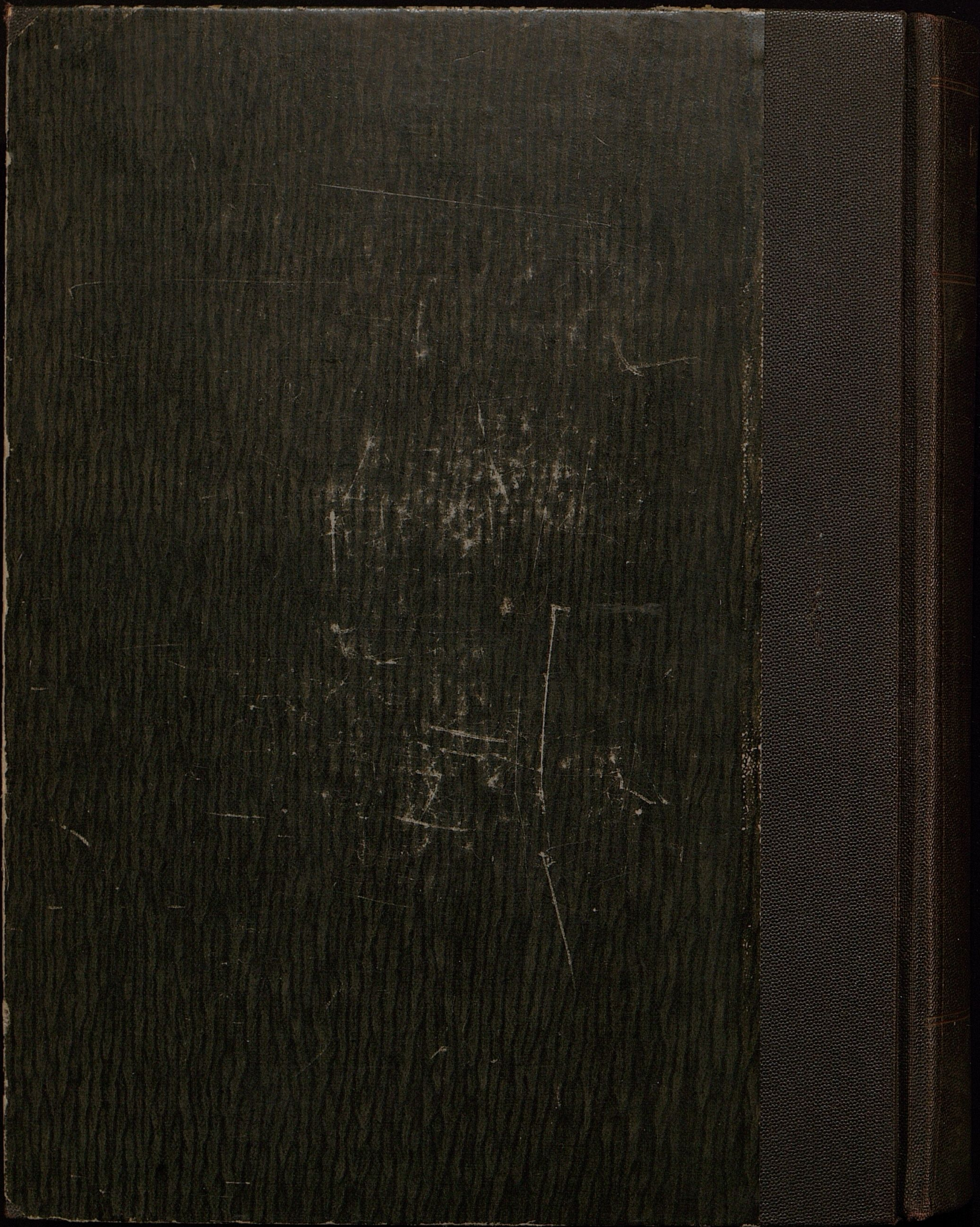
ULB Halle
006 301 126

3

V017

1699, 2
4*Quod Deus bene vertat!*

DISPUTATIONEM INAUGURALEM

*De***JURE ECCLESIIARUM
CIRCA TEMPORALIA,**

Consensu & Autoritate

Magnifici Jctorum Lipsiensium
Ordinis

pro

Consequendis Juris utriusque summis honoribus
& privilegiis Doctoralibus

publico examini submittit

ad d. VII. Septembr. Anno DC XCIX.

H. L. Q. C.

JOH. GOTTLIEB ALBERTI,
Weida-Varicus.Sereniss. Duc. Sax. Leucopetr. Procurat.
Camerar. & Advoc. Ordin.

L I P S I Æ,

Literis IMMANUELIS TITII.

